

Antagen i KF 2008-04-15 § 32
Reviderad 2009-06-16, KF §69

1 Inledning

1.1 Övergripande målsättningar för finansverksamheten

Kommunkoncernens finansverksamhet ska bedrivas på ett säkert och effektivt sätt.

Verksamheten ska bedrivas helt utan spekulativa inslag och så att en betryggande säkerhet alltid upprätthålls.

Medelsförvaltningen ska medverka till att kapitalanskaffning och användning i kommunen och dess företag blir effektiv och att räntenettet i ett långsiktigt perspektiv och med beaktande av säkerhetsaspekten, minst ligger på samma nivå som ett genomsnitt av kommunkoncerner i samma invånarrelaterade storlek.

Inom ramen för denna policy och gällande lagstiftning ska upplåning ske genom skriftliga förfrågningar till konkurrenskraftiga långgivare, för att därmed uppnå lägsta kostnad.

De egna medlen placeras med så god avkastning som möjligt.

Kommunstyrelsen har rätt att medge undantag från denna finanspolicy under kortare perioder.

1.2 Finanspolicyns syfte och omfattning

Finanspolicyn syftar till att i ett sammanhang lägga fast mål och riktlinjer för kommunen och de kommunala företagen inom följande områden:

- Beslutanderätt, organisation och rapportering
- Koncernsamordning av finansverksamheten
- Likviditetsplanering
- Upplåning och leasing
- Placering
- Utlåning
- Försäkringsinstrument
- Borgen och garantier

I det av fullmäktige fastställda reglementet för kommunstyrelsen finns ytterligare regler för styrelsens verksamhet och beslutanderätt.

2 Finansförvaltningens organisation

2.1 Kommunen och de kommunala företagen

För att hantera koncernens ekonomi effektivt ska en samordning ske mellan kommunen och de i koncernen ingående företagen. Kommunens centrala ekonomienhet svarar för samordningen och finansförvaltningen organiseras i form av en internbank, där ekonomichefen är den som är ansvarig.

2.2 Ansvars- och befogenhetsfördelning

2.2.1 Övergripande

För den kommunala koncernen ska följande ansvars- och befogenhetsfördelning gälla inom den finansiella verksamheten.

Kommunfullmäktige beslutar om övergripande riktlinjer och policy för kommunen och de företag som anges i 2.1 och övriga finansiella mål.

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens medelsförvaltning inom ramen för fullmäktiges delegation.

Finansförvaltningen vid kommunens ekonomienhet ansvarar under kommunstyrelsen för genomförandet av den finansiella verksamheten enligt 2.2.2 nedan.

Kommunala företag enligt punkt 2.1 ska följa denna policy i tillämpliga delar med särskilt beaktande av ägardirektiv och avtal. Respektive styrelse har ett självständigt ansvar för bolagets finansiella verksamhet och risker.

2.2.2 Finansförvaltning och internbank

Finansförvaltning och internbank är kommunens centrala ekonomienhet under ledning av ekonomichefen. En särskild finansgrupp under ledning av kommunens ekonomichef och med representanter från de kommunala företagen enligt punkt 2.1 ovan, ska utgöra samarbetsorgan för kommunkoncernens finansverksamhet. Samarbetsorganet har till syfte att verka för koncernnyttan med beaktande av det självständiga ansvar varje del inom koncernen har.

Finansförvaltningens uppgift är att:

- Ha det övergripande ansvaret för kommunkoncernens finansiella verksamhet.
- Bevaka utvecklingen i de finansiella marknaderna.
- Lämna erforderligt stöd i finansiella frågor till koncernens olika enheter.
- Samordna koncernens upplåning, utlåning och placeringar av överlikviditet inom ramen för gällande delegationer.

Internbankens uppgift är att:

- Administration och samordning av koncernens betalningsströmmar

2.3 Extern förvaltning av medel

I de fall extern förvaltning förekommer, ska avtal upprättas mellan kommunkoncernen och den externa förvaltaren. Avtalet ska utformas inom ramen för finanspolicyns bestämmelser.

3 Upplåning

3.1 Allmänt

Vid upplåning och skuldförvaltning ska sådana former väljas att krav på mycket låg risk tillgodoses och att – med beaktande av kravet på låg risklägsta möjliga finansieringskostnader eftersträvas.

Upplåningsåtgärd som uteslutande syftar till att skaffa medel för placering med ränteförtjänst (arbitrageaffär) får ej ske. Något hinder mot att tidigare lägga upptagande av lån som inte omgående behövs, finns inte.

3.2 Kortfristig upplåning

Målsättningen ska vara att andelen kortfristig upplåning inte blir för stor. Riktlinjerna i avsnitten 3.3 och 3.5 ska särskilt beaktas.

Kortfristig upplåning kan även ske inom internbanken, om överlikviditet finns inom koncernen. Detta avgörs av ekonomichefen såsom ansvarig för internbanken.

När för visst objekt utnyttjande av byggnadskreditiv eller motsvarande sker, bör sådana lån senast sex månader efter objektets färdigställande, ersättas med långfristig finansiering.

3.3 Finansieringsrisker

För att begränsa risken för att kommunkoncernen inte kan erhålla likvida medel i rätt tid gäller följande:

- Den genomsnittliga återstående löptiden av utestående lån får ej understiga två år.
- Högst 25 procent av lånestocken får förfalla till betalning inom en rullande tolv månadersperiod.
- Finansförvaltningen ska tillförsäkra kommunkoncernen en god betalningsberedskap. Likvida medel och tillgängliga kreditutrymmen ska uppgå till minst 20 Mkr.

3.4 Valutarisker

Inga valutarisker ska tas vid nyupplåning. Sker nyupplåning i utländsk valuta ska risken försäkras bort omedelbart med användande av de instrument som anges nedan under rubriken ”försäkringsinstrument”.

3.5 Ränterisker

Med ränterisk avses risken för att en förändring av det allmänna ränteläget påverkar kommunkoncernen räntekostnader i negativ riktning.

För att begränsa ränterisken ska lånestocken utformas i enlighet med följande:

- Den genomsnittliga räntebindningstiden ska vara minst två år och högst fem år.
- Lånen ska spridas på olika räntebindningsperioder så att minst 10 procent och högst 40 procent räntejusteras varje rullande tolv månaders period.
- Minst 40 procent av lånestocken ska ha en längre räntebindningstid än tolv månader.
- Räntebindningstiden för enskilda lån får ej överstiga tio år.

3.6 Motparter

Upplåning får ske genom

- Lån från företag ingående i kommunkoncernen.
- Kommuninvest i Sverige AB (publ).
- Europeiska Investerings Banken (EIB).
- Nordiska Investerings Banken (NIB).
- Svensk bank eller från svenska finansinstitut/försäkringsbolag.
- Utländsk bank om upplåning sker med tillämpning av svensk lag och svensk lånedokumentation.

3.7 Försäkringsinstrument

Finansförvaltningen kan ingå sedvanliga, på de svenska och internationella finansmarknaderna förekommande avtal, i syfte att minska och/eller sprida de med upplåningen eventuellt förekommande riskerna.

Följande typer av försäkringsinstrument (eller kombinationer av dessa) är tillåtna i syfte att begränsa valuta- och/eller ränterisk.

- Ränteoption
- Valutaoption
- Valutatermin
- Rântetermin
- Valutaswap
- Rânteswap

Sälj- eller köpoptioner får ej utställas. Instrumenten får enbart användas för att skydda en reell underliggande upplåning av motsvarande belopp och valuta. Godkända motparter framgår av punkt 3.6 ovan samt i övrigt motparter med raiting lägst AA-/Aa3.

3.8 Finansiell leasing

Finansiell leasing jämförs med upplåning och omfattas av reglerna för upplåning i denna policy.

4 Placering

4.1 Allmänt

Kravet på god säkerhet i kommunkoncernens medelsplacering, innebär att bl a kredit-, ränte- och likviditetsrisker ska undvikas eller minimeras.

Vid placering av kommunkoncernens medel ska därför sådana former väljas att kraven på mycket lågt risktagande tillgodoses och att – med beaktande av detta – bästa möjliga förräntning eftersträvas.

4.2 Etiska regler

Kommunkoncernen ställer särskilda etiska krav på sina placeringar. Placeringar medges ej i företag vars verksamhet, produkter eller tjänster uppenbart skadar människa och miljö.

5 Borgen

Borgen ges normalt endast till företag ingående i kommunkoncernen. När kommunfullmäktiges beslut, att medge kommunal borgen, har vunnit laga kraft, får underskrift av handlingar ske.

6 Rapportering och uppföljning

6.1 Rapportering till kommunstyrelsen

Rapportering av finansverksamheten till kommunstyrelsen ska ske minst en gång per halvår.

Rapporteringen ska omfatta hela kommunkoncernen, varför det åligger de kommunala bolagen att göra motsvarande rapportering till kommunens centrala ekonomienhet.

Rapporten ska innehålla de uppgifter som har betydelse för den finansiella situationen såsom, aktuell likviditetssituation, låneportfölj, placerade medel, m m.

7 Föreskrifter för förvaltningen av medel avsatta för pensionsföreskrifter

7.1 Bakgrund och mål för förvaltningen

Målet med förvaltningen är att trygga de anställdas pensioner. Bakgrunden är den utveckling som pensionskulden har och de framtida utbetalningarna.

7.2 Placeringspolicyns syfte och omfattning

Syftet med denna placeringspolicy är att ange regler för hur förvaltningen av kommunens pensionsportfölj ska bedrivas med avseende på:

- Vilken lägsta avkastning kapitalet ska generera.
- Pensionsportföljens tillåtna risknivå.
- I vilka slag av tillgångar och med vilka limiter pensionsportföljens medel får placeras.
- Riktlinjer för kontroll och rapportering.
- Hur ansvaret av förvaltningen ska fördelas.
- Vara ett vägledande underlag vid upphandling och utvärdering av extern kapitalförvaltning.

8 Placeringsregler

Kommunen ställer särskilda etiska krav på sina placeringar. Placeringar medges ej i företag vars verksamhet, produkter eller tjänster uppenbart skadar människa och miljö.

8.1 Åtagande, avkastning och kostnadskrav

Medelsförvaltningen ska enligt 8 kap 2 § kommunallagen ske på sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet uppnås.

Pensionsportföljens medel kan placeras i såväl externa tillgångar och/eller återlån inom kommunkoncernen. Målet ska vara att pensionsportföljen långsiktigt ska ha en sådan avkastning som erfordras för att täcka nettoökningen av pensionsskulden, med beaktande av att kommunens kostnadsnivå hålls nere.

8.2 Riskhantering

Placeringshorisonten för förvaltningen överstiger tio år. Portföljen ska förvaltas på ett sätt som söker minimera fluktuationer i värdet över placeringshorisonten och som överensstämmer med uppställda mål.

Målet är att avkastningen ska vara positiv inom en rullande treårsperiod.

Förvaltningen ska tillämpa principerna om matchning respektive diversifiering.

Matchningsprincipen innebär att förvaltade tillgångar ska uppvisa samma egenskaper som de åtaganden som tillgångarna ska möta, pensionsskulden och till denna hörande framtida pensionsutbetalningar.

Diversifiering används för att fördela portföljens placeringar inom och mellan olika tillgångsslag, marknader och emittenter i syfte att minska risken och/eller höja avkastningen i en portfölj.

8.3 Räntebärande värdepapper

Placering får endast göras i svenska räntebärande värdepapper. Tillåtna placeringar i angivna värdepapper är de som utges av:

- Svenska staten eller av svenska staten garanterat värdepapper.
- Svenska kommuner och landsting.
- Kommuninvest i Sverige AB.
- Svenska bostadsfinansieringsinstitut och svenska banker.

Andelen räntebärande värdepapper enligt ovan får som lägst uppgå till 25 procent och som högst 100 procent av den totala pensionsportföljen. Till räntebärande placeringar räknas därvid även återlån.

8.4 Aktier och aktierelaterade instrument

Pensionsportföljens svenska och utländska aktier och aktierelaterade instrument ska vara börsnoterade. Med börsnoterade menas föremål för regelbunden handel på marknadsplats som är öppen för allmänheten och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ.

Andelen aktier och aktierelaterade instrument enligt ovan får som lägst uppgå till 20 procent och som högst 75 procent av den totala pensionsportföljen.

8.5 Likvida medel

Likvida medel defineras som medel på depåkonto, bankräkning och dagsinlåning.

De likvida medlen får som högst uppgå till 10 procent av den totala pensionsportföljen.

8.6 Värdepappersfonder

Placering får ske i andelar i värdepappersfond vars placeringsinriktning i allt väsentligt överensstämmer med bestämmelserna i denna placeringspolicy och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ i EU- eller EES-land.

8.7 Derivatinstrument

I syfte att reducera risk i portföljen får optioner, terminer och swapavtal användas.

Handel med derivatinstrument får inte ske på ett sådant sätt att portföljen efter lösen eller motsvarande avviker från reglerna i denna policy.

8.8 Valutor

För att valutasäkra portföljens tillgångar får förvaltaren handla med options-, termins- och swapavtal.

8.9 Beräkning av portföljens limit

Vid beräkning av portföljens värde och limit ska portföljens tillgångar värderas med ledning av gällande marknadsvärde. Om marknadsvärde saknas får oberoende part på objektiv grund fastställa värdet.

8.10 Motparter

Godkända motparter vid transaktioner med portföljens tillgångar är:

- Värdepappersinstitut som har finansinspektionens tillstånd för handel med finansiella instrument för annans räkning i eget namn enligt 1 kap 3 § punkt 1 Lagen (1991:98) om värdepappersrörelse.
- Annan svensk juridisk person som enligt lag eller förordning har tillstånd för handel med finansiella instrument för annans räkning i eget namn.
- Utländska institutioner som har tillstånd liknande det som anges i punkt 1 och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ.

Transaktioner ska ske enligt principen betalning mot leverans. Efter särskilt beslut av behörig beslutsfattare kan undantag från denna princip tillåtas vid tillfällen då förfarandet avviker från det normala, exempelvis vid nyemissioner.

8.11 Förvaltare

Följande regler gäller för förvaltaren:

- Förvaltaren ska vara ett värdepappersinstitut som har finansinspektionens tillstånd för förvaltning av någon annans finansiella instrument, enligt 1 kap 3 § P 1 lagen (1991:98) om värdepappersrörelse, eller svensk juridisk person som genom lag eller förordning har tillstånd att bedriva förvaltning enligt ovan, eller utländsk institution som har tillstånd liknande det som anges ovan och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ.
- Förvaltningsuppdrag ska grunda sig på skriftligt avtal.
- Förvaltaren ska åta sig att följa denna placeringspolicy.

8.12 Rapportering och uppföljning

Rapporteringens syfte är att informera om pensionsportföljens resultat och exponering i relation till de fastställda limiter i denna placeringspolicy och i avtal med förvaltare.

8.13 Månadsrapport och årsrapport

Förvaltarna ska månadsvis i anslutning till kommunstyrelsens sammanträde rapportera om portföljens:

- Marknadsvärde
- Avkastningen under månaden och året.
- Procentuella fördelningen på olika tillgångsslag

- Innehav av värdepapper där respektive värdepapper redovisas med angivande av andelen av det totala värdet för respektive tillgångsslag.
- Förändringar i innehavet av värdepapper under månaden.
- Genomsnittlig löptid och räntekänslighet för innehavet av räntebärande värdepapper uppdelat per noteringsvaluta.
- Prestation relativt index och likvärdiga konkurrenter.
- Ändrade förutsättningar att uppnå och bibehålla god avkastning.

Finansfunktionen sammanställer en årsrapport utifrån det gångna årets placeringsverksamhet samt en bedömning av det kommande årets utveckling.

Årsrapporten ska tillställas kommunstyrelsen och kommunfullmäktige senast i samband med behandlingen av årsredovisningen.

9 Fördelning av ansvar och befogenheter

9.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktiges ansvar avseende följande är:

- Att fastställa placeringspolicyn.
- Att ange beloppsramar för extern placering av pensionsmedel.
- Att fatta beslut om revidering av policyn.

9.2 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens ansvar och befogenheter är följande:

- Att fatta beslut om extern förvaltning av pensionsportföljen.
- Att initiera och svara för att förslag till uppdatering av placeringspolicyn utarbetas.
- Att finansiella avtal och transaktioner sker inom ramen för denna placeringspolicy.
- Att svara för upphandling av extern förvaltning av pensionsportföljen.
- Att ansvara för utvärdering av pensionsportföljens avkastningsresultat.

9.3 Kommunens tjänstemän

Ekonomichefens ansvar och befogenheter är att företräda kommunen gentemot externa finansiella affärspartner, att fortlöpande ha beredskap att rapportera om pensionsportföljens exponering i relation till de fastställda limiterna i placeringspolicyn samt att tillhandahålla underlag för utvärdering av pensionsportföljens resultat.

Samtliga personer och parter delaktiga i arbetet med pensionsportföljen ska omedelbart rapportera om händelser som inte kan betraktas som normala i placeringsverksamheten till närmast högre befattningshavare.